

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TIBBIYOT XODIMLARINING KASBIY MALAKASINI
RIVOJLANTIRISH MARKAZI

Ro'yxatga olindi:

№ 11110-764-2024

2024 yil « 6 » 07

Bilim sohasi: Sog'liqni saqlash

«Tuxumdonlar hosilalarini tashxizlashda
O-RADS tasniflanishining klinik qo'llanilishi»
mavzusida malaka oshirish kursi
O'QUV DASTURI
(o'qish hajmi – 18 kredit)

Toshkent – 2024

Tuzuvchilar:

Normuradova N.M. t.f.n., TXKMRM UTD kafedrası mudiri, dotsent
Fazilov A.A. t.f.d., TXKMRM UTD kafedrası professori
Rasulova M.M. t.f.n., TXKMRM UTD kafedrası dotsenti
Miryusupov M.M. TXKMRM UTD kafedrası katta o'qituvchisi
Ikramova Z.T. TXKMRM UTD kafedrası assistenti
Jurayev Z.A. TXKMRM UTD kafedrası assistenti
Niyazov A.N. TXKMRM UTD kafedrası assistenti

Taqrizchilar:

Mamadaliyeva Y.M. t.f.d., professor, TXKMRM 2-Ultratovush diagnostikasi kafedrası mudiri
Yusupbaev R.B. t.f.d., Ona va bola salomatligi Respublika ixtisoslashtirilgan ilmiy-amaliy tibbiyot markazi, Fetal tibbiyoti guruhi rahbari

O'quv dasturi Tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini rivojlantirish markazi Markaziy tashkiliy-uslubiy Kengashida ko'rib chiqilgan

2024 y. « 27 » 05, bayonnoma № 12

O'quv dasturi Sog'liqni saqlash vazirligi huzuridagi Uzluksiz tibbiy-farmatsevtik ta'limni Muvofiqlashtiruvchi kengashda tasdiqlangan.

2024 y. 07, bayonnoma № 1

Kengash raisi X.A.Akilov

Kirish

Dastur O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 9 noyabrda «Reproduktiv yoshdagi ayollar, homiladorlar va bolalarga ko'rsatiladigan tibbiy yordam sifatini oshirish va ko'lamini yanada kengaytirish to'g'risida» gi qarorini ijrosini ta'minlashga qaratilgan bo'lib, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi "Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzlkusiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo'yicha me'yoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risida"gi 160-sonli buyrug'i asosida, ginekologik kasalliklar, jumladan tuxumdonlar hosilalarining ultratovush tashhisoti yo'nalishida tinglovchilarning nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni takomillashtirishlari maqsadida zamonaviy tibbiyotning erishgan yutuqlarini, tuxumdon hosilalarini o'rganish Xalqaro guruhi (International Ovarian Tumor Analysis (IOTA) group) hamda Radiologlar Xalqaro Hamjamiyati tavsiyalarini o'rganib chiqqan holda ishlab chiqilgan. Mazkur o'quv dastur zamonaviy va istiqbolli ilmiy bilimlarga asoslangan holda hozirgi zamon Respublika sog'liqni saqlash tizimidagi amaliy talablarni, ehtiyojlarni nazarda tutgan holda tuzilgan.

Maqsad: Tinglovchining O-RADS tasnifini qo'llagan holda ayollarda tuxumdon hosilalarini ultratovush tashxislash kompetentsiyalarini takomillashtirishdan iborat.

Vazifalar:

tinglovchining ayollarda tuxumdon hosilalarini ultratovush tasxizlash borasidagi bilimlarini chuqurlashtirish;

ayollarda tuxumdonlar hosilalarini tashxizlashning boshqa referens usullarining imkoniyatlari haqidagi bilimlari chuqurlashtirish;

tuxumdonlar hosilalarini tashxizlashda B-rejim, hamda dopplerografiya, elastografiya, hajmli exografiya kabi zamonaviy ultratovush texnologiyalarini qo'llash malakalarini takomillashtirish;

tuxumdonlar hosilalarini tashxizlashda O-RADS tasnifini qo'llash borasida malakalarini takomillashtirish;

standart protokollar bilan ishlash malakalarini takomillashtirish;

Ta'lim oluvchilar kontingenti: dastur ultratovush diagnostikasi mutaxassislari, radiologlar, onkoginekolog shifokorlari uchun mo'ljallangan

Tinglovchini o'quv dasturni o'zlashtirishi uchun zarur bo'lgan kompetentsiya: tinglovchidan tuxumdonlarning normal anatomiyasi va ultratovush anatomiyasini, qon bilan ta'minlanishini, hayz siklining boshqarilishini va hayz sikli davomida tuxumdondagi o'zgarishlarni, tuxumdonlardagi yoshga oid o'zgarishlarni bilishlari, tuxumdon hosilalarining MKB-10 bo'yicha tasniflanishini, morfologik tasniflarini bilishlari, ultratovushning fizik, texnik, biologik xususiyatlarini, ultratovush artefaktlarini bilishlari, hamda bachadonni ultratovush tekshirish texnologiyasini bajara olishi talab etiladi.

Dasturning dolzarbligi: Reprodukativ yoshdagi 7,8%, postmenopauzal davrdagi 2,5-18% ayollarning tuxumdonlarida ultratovush tekshirishda turli hosilalar aniqlanadi. Ayollarda tuxumdon havfli o'smalarining, ko'p hollarda, dastlabki

davrida klinik belgilarsiz kechishi ultratovush tashxisotining ahamiyatini belgilaydi. Tuxumdonda aniqlangan hosilaning yaxshi sifatli yoki yomon sifatli ekanligining ultratovush belgilarini aniqlash, havflilik darajasi past hollarda o‘rinsiz muolajalar sonini kamaytirishga, havflilik darajasi baland bo‘lganda onkoginekologlarning operativ muolajani kechiktirmay yetarli hajmda o‘tkazishlariga sabab bo‘ladi. Ushbu dastur tinglovchilarning kundalik ish jarayonida ginekologik kasalliklar tashxisotida ultratovush diagnostikasining zamonaviy usullaridan keng foydalanishiga, standart protokollar asosida tekshirish o‘tkazishiga, O-RADS tasnifini qo‘llagan holda tuxumdon hosilasining havflilik darajasini prognozlashga, hamda bachadon va tuxumdonlarni transabdominal va qin orqali ultratovush tekshirish borasida malakaviy kompetentsiyalarini takomillashtirishga qaratilgan.

Dastur hajmi 18 kredit.

O‘qish shakli:

- kunduzgi - o‘qish ishdan to‘liq ajralgan xolda;
- on/offlain, masofiy – ukish ishdan ajralgan/ ajralmagan xolda;
- sayyor – ukish ishdan ajralgan/ ajralmagan xolda;

Mashg‘ulotlarni o‘tish tartibi:

- kunduzgi – kuniga 6 kredit, mashgulotlar 830 da boshlanib, 1330 da tamom buladi, tushlik – 30 dakika;
- on/offlain, masofiy – kuniga 3 kredit;
- sayyor – kuniga 6-8 kredit.

Rejalashtirilayotgan ta’lim natijalaridan so‘ng takomillashtirilishi lozim bo‘lgan kasbiy kompetentsiya: Tinglovchi o‘quv kursi yakunida tuxumdon hosilalarini tashxizlashda zamonaviy ultratovush texnologiyalarini qo‘llagan holda tekshirish o‘tkazish malakasi, O-RADS tasniflashni qo‘llash malakasi, hamda kin orqali bachadonni ultratovush tekshirish malakalari takomillashtirilishi lozim.

**«Tuxumdonlar hosilalarini tashxizlashda O-RADS tasniflanishining klinik
qo‘llanilishi» mavzuli malaka oshirish kursi o‘quv rejasi**

№	Modullar va mavzular nomi	Jami kredit	Auditoriya mashg‘ulotlari		Attestatsiya
			Ma’ruza	Amaliy yo‘nalishdagi mashg‘ulotlar	
				Seminar	Amaliy mashg‘ulot
1.	MODUL. Tuxumdon hosilalarining ultratovush tashxisoti asoslari	6	2	2	2
1.1	Tuxumdon hosilalarini tashxislashda zamonaviy ultratovush texnologiyalari hamda qo‘shimcha referens tekshirish metodlari	0,5	0,5		
1.2	Tuxumdon hosilalarining ultratovush tasnifining tarixi: IOTA tasnifi, Kentuki universiteti klassifikatsiyasi, O-RADS tasnifi, radiologlar jamiyatining konsensus kelishuvi	0,5	0,5		
1.3.	Tuxumdonlarning hayz sikliga oid, hamda yoshga oid o‘zgarishlarining normal ultratovush anatomiyasi	2,5	0,5		2
1.4	Tuxumdon hosilalarining ultratovush semiotikasi. Belgilarni baholash me’zonlari	2,5	0,5	2	
2	MODUL. Tuxumdonlar hosilalarini tashxislashda ultratovush O-RADS tasniflanishi	11	2	4	7
2.1	Tuxumdon hosilalarining ultratovush ko‘rinishining 5 ta turi	3	1	2	2

2.2	Tuxumdon hosilalarining havflilik (yomon sifatlilik) darajasini baholash mezonlari. O-RADS kategoriyalar: O-RADS 1, O-RADS 2, O-RADS 3, O-RADS 4, O-RADS 5.	8	1	2	5	
	Yakuniy test	1				1
	Jami	18	4	13		1
	%	100%	22,2%	72,2%		5,6%

1 MODUL. Tuxumdon hosilalarining ultratovush tashxisoti asoslari

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
O'quv modul yakunida bilishi lozim:	<p>Tuxumdon hosilalarini tashxizlashda zamonaviy ultratovush texnologiyalari hamda qo'shimcha referens tekshirish usullari borasidagi bilimlarini chuqurlashtirishlari.</p> <p>Tuxumdon hosilalarining ultratovush tasnifining tarixi: IOTA tasnifi, Kentuki universiteti klassifikatsiyasi, GI- RADS tasnifi, radiologlar jamiyatining konsensuss kelishuvi borasidagi bilimlarini chuqurlashtirishlari.</p> <p>Tuxumdonlarning hayz sikliga oid, hamda yoshga oid o'zgarishlarining normal ultratovush anatomiyasi borasidagi bilimlarini chuqurlashtirishlari;</p> <p>Tuxumdon hosilalarining ultratovush semiotikasi va exografik belgilarni baholash me'zonlari borasidagi bilimlarini chuqurlashtirishlari lozim.</p>
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	tinglovchining tuxumdonlarni V-rejimda va dopplerografiya texnologiyasini qo'llagan holda tekshirish malakasi takomillashtirishi lozim
O'quv moduli mazmuni:	<p>Tuxumdon hosilalarini tashxizlashda zamonaviy ultratovush texnologiyalari hamda qo'shimcha referens tekshirish metodlari.</p> <p>Tuxumdon hosilalarining ultratovush tasnifining tarixi: IOTA tasnifi, Kentuki universiteti klassifikatsiyasi, GI- RADS tasnifi, radiologlar jamiyatining konsensuss kelishuvi.</p> <p>Tuxumdonlarning hayz sikliga oid, hamda yoshga oid o'zgarishlarining normal ultratovush anatomiyasi;</p> <p>Tuxumdon hosilalarining ultratovush semiotikasi. Belgilarni baholash me'zonlari.</p>

2 MODUL. Tuxumdonlar hosilalarini ultratovush tashxizlashda O-RADS tasniflanishi

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	11 kredit
O'quv modul yakunida bilishi lozim:	Tuxumdon hosilalarining ultratovush ko'rinishining 5 ta turi borasidagi bilimlarini chuqurlashtirishlari. Tuxumdon hosilalarining havflilik (yomon sifatlik) darajasini baholash mezonlari borasidagi bilimlarini chuqurlashtirishlari. O-RADS 1 kategoriyasi belgilarini bilishlari. O-RADS 2 kategoriyasi belgilarini bilishlari. O-RADS 3 kategoriyasi belgilarini bilishlari. O-RADS 4, kategoriyasi belgilarini bilishlari. O-RADS 5 kategoriyasi belgilarini bilishlari lozim
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	tinglovchining O-RADS tasniflanishini qo'llash malakasi takomillashtirishi lozim
O'quv moduli mazmuni:	Tuxumdon hosilalarining ultratovush ko'rinishining 5 ta turi. Tuxumdon hosilalarining havflilik (yomon sifatlik) darajasini baholash mezonlari. O-RADS kategoriyalar: O-RADS 1, O-RADS 2, O-RADS 3, O-RADS 4, O-RADS 5.

Dasturni amalga oshirishning tashkiliy-pedagogik ta'minoti

O'quv bazasi: TXKMRM ning tibbiy-o'quv maslahat markazi, Yashnobod tumani, Aviasozlar 4-29 uy.

Dastur bo'yicha auditoriya mashg'ulotlarini o'tkazish uchun zarur jihozlar ro'yxati: o'quv auditoriyasi, ultratovush diagnostikasi apparati doppler pristavkasi bilan, kushetka, stol-stul jixozlar, simulyatsion mulyajlar, kompyuter, proyektor, oddiy va elektron taxta, flebchat, markerlar. Modullar bo'yicha tavsiya qilinadigan o'quv uslubiy xujjatlar, tarqatma materiallar, nazorat (test) savollari, amaliy ko'nikmalar, vaziyatli masalalar, qo'shimcha adabiyotlar elektron nusxasi

Adabiyotlar ro'yxati

Qonunchilik va me'yoriy huquqiy xujjatlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016 yil 2 noyabrdagi «2016-2020 yillarda onalik va bolalikni saqlash tizimini yanada takomillashtirish tadbirlari» haqidagi PQ-2650-son qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 y. 25 dekabrdagi «2018-2022 yillar davrida bolalarda tug'ma va irsiy kasalliklarni barvaqt aniqlash davlat dasturi to'g'risida» gi PQ-3440-son qarori;

3. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi "Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzlkusiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo'yicha me'yoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risida"gi 160-sonli buyrug'i

Dasturda ko'zda tutilgan modullar bo'yicha tavsiya qilinadigan o'quv-uslubiy hujjatlar va materiallar ro'yxati

1. Ашрафян Л.А., Бабаева Н.А., Антонова И.Б., Ивашина С.В., Люстик А.В., Алешикова О. И., Герфанова Е.В., Добренко А.А. Ультразвуковые критерии ранней диагностики рака яичников. Гинекология.2015; 1: 53-60.
2. Диагностика и лечение доброкачественных новообразований яичников с позиции профилактики рака: клинические рекомендации Министерства здравоохранения Российской Федерации (протокол лечения). М., 2018; 48 с.
3. Ивашина С.В., Антонова И.Б., Бабаева Н.А., Алешикова О.И., Ашрафян Л.А. Роль современных ультразвуковых методов в ранней диагностике рецидивов рака яичников. Трудный пациент. 2018; 8–9 (16):12-15.
4. Олимов Б.П., Стрельцова О.Н., Паниченко И.В., Панов И.В., Жордания К.И., Тюрин И.Е. Лучевые методы диагностики опухолей придатков матки. Онкогинекология. 2018; 4: 39-49.
5. Протасова А.Э., Цыпурдеева А.А., Цыпурдеева Н.Д., Солнцева И.А. Принципы диагностики новообразований яичника: минимизация ошибок. Журнал акушерства и женских болезней. 2019; 68 (4): 71-82.
6. Andreotti R.F., Timmerman D., Benacerraf B.R. et al. Ovarian Adnexal Reporting Lexicon for Ultrasound: A White Paper of the ACR Ovarian-Adnexal Reporting and Data System Committee. J Am Coll Radiol. 2018; 15(10):1415-1429.
7. Ueland F.R., Fredericks N.I. Ovarian masses: Surgery or surveillance? OBG Manag. 2018; 30(6):17-26.

Internet resurslar

1. <https://www.medison.ru>
2. <https://www.elibrary.ru>
3. <https://link.springer.com>
4. www.rasudm.org
5. <https://www.spbra.ru/>